

Pod goro Lisco v razborski župniji se je pred božičnimi prazniki velika nesreča zgodila »pri Pongere-u«. Gospodar in gospodinja sta šla na večer v Jame k svojim sorodnikom na kolino ter sta pustila tri otroke doma. Otroci gredo spat, ker jih niso hoteli stariši s seboj vzeti, razven četrtega, najmlajšega. Ker je pa bila še žrjavica v peči, začele so treske in obleka tleti, ki je bila na peči. Ko pridejo stariši domov, kličejo otroke, naj jim odprejo duri. Ko nič ne dokličejo, vlomijo v vežo, in ko stopijo v sobo, najdejo polno dima in vse tri otroke — mrtve. Obupno je mati klicala družega za drugim ter iskala pomoči, toda prepozno je bilo. Najstarejši otrok je štel komaj devet let. — Stariši, ne puščajte otrok samih doma, zlasti majhnih ne, kajti mnogokrat se dogajajo nesreče, in to le zavoljo premale opreznosti starišev!

Iz Celja. (Naša društva.) Tako živahne zime kakor letos že dolgo nismo imeli. Dne 23. grudnia je bila božičnica mladine pri č. šolskih sestrah. Z veseljem sem ubogal vabilo; srce mi je bilo zadovoljno, ko sem videl toliko poštenih, nežnih otrok, ki so oteta požrešnemu volku potujčenja. Na taki podlagi — pošten otrok, pridno dekle, dobra žena, bode narod stal. — Dne 22. grudnia zboroval je naš »Sokol«. Iz odborovega poročila je razvidno, da to društvo dobro uspeva. Obravnavalo se je baje tudi vprašanje o izletih v bližnje sosedne kraje. Gospod Likar je kolikor mogoče priporočal take izlete, da Sokola spozna naš vrli kmet. Pa predlog g. Likarja ni obveljal; podučili so ga namreč kar trije gg., da taki mali izleti tirjajo mnogo več žrtev in napore, nego veliki izleti, n. pr. v Postojino ali v Zagreb ali v Prago itd. Nam, ki smo si mnogokrat želeli, naj poleti Sokol kam blizu, kamor se tudi mi lahko napotimo, zdi se to »podučevanje« — čudno! Menda smo premalo »učeni«, da nam kaj takega ni prišlo na misel. — Silvestrov večer! Ta vsklik pač vsakega čitalničarja celjskega vname, ko bi ga ničesar družega ne mikalo. Silvestrov večer 1894 ni zaostal nikakor za prejšnjimi. Saj ga je že novo leto čez prag tisočlo. Čitalnica je bila polna. Gledali smo lepo igrjo: »Ženski jok«. Občudovali smo gospo »Dagarinovo«, ki se je vedla tako dobro, da bi najboljši igralci ne mogli ničesar grajati. Dobro so pa igrali vsi. — In poslovilo se je »staro leto«, potrto, ker »grizel ga je črv vesti«, povedalo pa nam je v obraz, da vseh neuspehov ni zakrivilo ono, ampak največ nesloga; proklelo je in zavrglo to pregreho še v svoji oporoki ter blagohotno dodalo nekaj naukov. Ganljivo je bilo poslušati to umirajočo stvar, onemoglega sirca, ko je še poslednje moči napel, da nam je oporočal. Bil je to najkрасnejši prizor celega večera. Staro leto (g. Rebek) odide, ura bije polnoči, novo leto nastopi: mlado, krasno dekletce, (gdč. Ledinekova). Z jednatimi besedami nam označi name-ravano svojo pot ter nam upredeli naše nade, katere smemo gojiti in katere ne, kako jih dosežemo, in pokaže nam nazadnje živo sliko »majke Slovenije, venčane s svojimi pravimi otroki«. Burno odobravanje. Potem je govoril g. dr. Sernec novoletni govor ter se spominjal tega, kar smo dosegli in česar še nismo. Nazadnje nas še pride na oder neki gospod učit štrukljev kuhat. Dosti smeha in zabave je bilo in voščili smo si to, kar voščim tudi jaz čitateljem: srečno, veselo novo leto!

—s—

Iz brežiškega okraja. (Zoper nemško trdnjavo.) Naše lepe Brežice se imenujejo nemška trdnjava na kranjsko-hrvatski meji. Ali prej ko slej ta trdnjava mora pasti v slovensko oblast, da se ondi ne bodo več šopirili Nemci, ki škilijo v Prusijo! Zoper to trdnjavo že Slovenci imamo vlita dva orjaška topova, namreč slavno brežiško čitalnico in novo ustanovljeno

posojilnico. Toda še dva topova si, dragi Slovenci brežiškega okraja, moramo skovati in ta sta: po večini slovenski okrajni zastop in slovensko uradovanje po vseh občinah. Kadar bodeta še ta dva topova gromela, pela bodeta mrtvaško pesem brežiški nemškutariji! — Letos bodemo imeli volitve v okrajni zastop. Veleposetniki naj volijo složno, naj se ne dajo premotiti od nemškutarjev, ki bodo zopet vse moči napeli, da zmagajo v veleposestvu. Naj bi si naši veleposestniki vzeli za izgled g. Ureka v Globokem, ki se je za slovensko stvar boril že za Kosarja in Razlaga, in bode gotovo tudi letos pokazal, kdo da je. Pa tudi občinski zastopi naj storijo svojo dolžnost in naj volijo zanesljive volilne može! Posebno pozorost obračam na dobovsko župnijo, ki ima sedem občin in bode poslala 14 volilcev. Ali ne bode smešno, ako bi kateri teh volilcev pri volitvah trobil v nemški rog? Ali jih ne bodo zasramovali sosedni bratje Kranjci in Hrvati? — Kar se pa tiče štrtega topa, naj vse naše občine zanaprej slovenski uradujejo. Ta top bode tako močno streljal, da ga bodo slišali v Gradec in na Dunaj, da nam ne bodo pošiljali uradnikov in zdravnikov, ki slovenski ne znajo, pa hočejo jesti slovenski kruh! Bratje rojaki na noge torej, naj od letos zanaprej ti štirje topovi gromijo nam v korist in vsem Slovencem na čast!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so se 5. t. m. zopet odpeljali v Budapešto. — V kratkem bode imenovanih več članov za gosposko zbornico; bojda tudi dva Židova! — V nižjeavstrijskem deželnem zboru je poslanec Gregorič imenoval dunajsko vseučilišče »maușoleum«, ker je ondi preveč židovskih profesorjev, zlasti na zdravniškem oddelku. In vendar je dunajsko vseučilišče katoliška ustanova!

Gornjeavstrijsko. Katoliški »Volksverein« je zadnjo nedeljo slovesno praznoval 25letnico svojega obstanka. To politično in gospodarsko društvo šteje po vsej deželi 35 tisoč vrlih udov. Duhovniki in ljudstvo delujejo složno.

Tirolsko. V deželni zbor tudi letos ni italijanskih poslancev, ker še italijanski del dežele nima lastne samouprave. Ako jih po določenega časa ne bode v deželni zbor, bodo zopet volitve razpisane. Ali bodo kaj dosegli? Pri sedanjih razmerah gotovo ne.

Češko. Deželni odbor hoče pomnožiti število svojih odbornikov. Temu pa ne bodo samo Mladočehi v deželnem zboru nasprotovali, ampak tudi mnogi Staročehi, ker ne marajo povečati v odboru upliva Nemcev in veleposestnikov. — Iz kompromisa čeških in nemških veleposestnikov ne bode ničesar. Saj ga tudi ni treba; kje se pa Nemci ozirajo na slovansko manjšino?

Štajarsko. Deželni zbor je imel zopet sejo dne 8. t. m. — Dne 13. t. m. bode sekovsko katoliško tiskovno društvo imelo v Gradcu občni zbor. — Ta teden so se na vseučilišču v Gradcu vsa predavanja pričela v novem krasnem poslopju, kjer vlada za slovenščino tista krivica, kakor v starem.

Koroško. Pri občinskih volitvah delajo nemški liberalci z vso mogočo silo ter so zmagali v dozda vedno slovenskih žabnicah. Sicer se pa naši rojaki možato obnašajo. — Deželni zbor je izročil posebnemu odseku predlog, naj se uvedejo v kmečkih občinah neposredne volitve. Izvestno upajo liberalci kaj pridobiti!

Kranjsko. Občni zbor delavnega katol. politič-

negi družba bode 20. t. m. v Ljubljani. — Odslej oskrbuje generalno vodstvo državnih železnic promet železnice Ljubljana-Kamnik na račun države. — Kmetijska podružnica se je ustanovila 6. t. m. v Gorjah. — Istega dne je bil ustanovni zbor političnega društva »Jednakopravnost« v Idriji.

Primorsko. Tržaški deželni zbor prične svoje seje dne 10. t. m. Med drugim se bode izročila prošnja vladi, naj posreduje za državno postavo, po kateri naj bi vodila država sama civilne registre, torej krstne, mrtvaške in poročne knjige. To naj bode pri nas prva stopinja do civilnega zakona?! — Piranski mestni zastop je tudi hotel tržaškega škofa tožiti pri papežu, pa je tožbo zavrglo okr. glavarstvo.

Ogersko. Ministerski predsednik bode brzkone grof Khuen-Hedervary; sicer pa bode njegovo ministerstvo le za kratko dobo. — Mlada katoliška stranka je prvič dne 2. t. m. zmagala v nekem slovaškem okraju ter izvolila za državnega poslanca profesorja Zelenjaka. Pošteni Slovaki se niso dali od liberalcev premotiti, da si so pandurji jednega Slovaka ustrelili, jednega pa težko ranili. — Knez-primas Vaszary je izdal pastirski list na svojo duhovščino ter jo opomni, naj skrbi zato, da ostanejo pri ljudstvu v časti pravice katoliške vere in cerkve.

Vnanje države.

Rim. Te dni so sv. oče papež Leon XIII. naprosili ruskega carja, da dovoli neposredno dopisovanje sv. stolice s carskim dvorom.

Italijansko. Slepac Crispi, ministerski predsednik, je že osamljen. Kralj Umberto si bode morda že ta teden poiskal nove ministre. To je tudi potrebno; kajti kdo bode s tako državo v zvezi, kjer je prvi minister goljuf? — Na spodnjem Italijanskem so bili pred nekaterimi dnevi zopet precejšnji potresi.

Francosko. Z ovaduha Dreyfussa so na dvorišču vojaške šole v Parizu strgali vojaška znamenja. Prizanesli so mu javno zasramovanje, ker je Žid. — Dne 3. t. m. je policija zaprla ravnatelja francoske južne železnice Martina in podravnatelja Cerbelanda zaradi velikanskih sleparij.

Nemško. Neki württenberski list je o Božiču jako ostro pisal zoper Pruse. Južni Nemci so sploh vedno bolj nevoljni na prusko »pickelhaube«. — Predsednik poslanski zbornici Lewetzow je oni dan izjavil, da se bode odpovedal predsedstvu, ko se snide državni zbor.

Rusko. Minister prometa, Knivošcin, je pred tednom bil odpuščen iz službe, ker je baje svoj lastni les za Polješko železnico z državnimi denarji predrago plačal in si žepe polnil. — V kratkem nameravajo odpraviti kazen tepenja za vse Ruse, ki so dovršili ljudsko šolo.

Bolgarsko. Dne 1. t. m. je prenehalo zborovanje sobranja. Dne 28. dec. je bil v zboru velik skandal, ker je predsednik liberalca Deševa izključil za več sej. Dešev pa ni hotel dvorane zapustiti, in nastal je pretep, da so vladni pristasi morali pobegniti. — Cankov je že dospel v Sredec, glavno mesto, in Karavelov je izpuščen iz zopora. Gotovo bodeta delala preglavice knezu.

Črnogorsko. Na novega leta dan je nadškof Milinović v Baru pel prvo katol. sv. mašo v slovanskem jeziku. Knez Nikolaj je to javil papežu. Nato so sv. oče knezu izrekli zahvalo za varstvo katoliške cerkve v Črnogori.

Azija. V Mukdenu na Kitajskem je popoln nered. Kitajski in mandžurski vojaki se kar pobijajo. Tudi prebivalci okoli Mukdena se puntajo. Vlada je bojda poslala 12.000 kitajskih vojakov, da zadušijo upor. — Posredovanje Združenih ameriških držav med Kitajsko in Ja-

ponsko se je ponesrečilo. Kitajci se bržčas prej ne bodo hoteli udati, dokler Japonci ne bodo zasedli glavnega kitajskega mesta, Pekinga.

Afrika. Izredni francoski poslanec se je več časa pogajal s Howasi na otoku Madagaskar v vzhodni Afriki. Te dni se je poslanec vrnil na Francosko, ker se niso mogli sporazumeti. Na spomlad se brzkone začne vojska.

Amerika. V Novem Jorku je policija jako sprižena. Te dni so pokazale stroge preiskave, da so re-darji ali policaji prepričani, da kdor hoče avanzirati, mora plačati. Kdo bi jim to preveč zameril, saj žal marsikje drugod velja prislovica: kdor maže, ta se vozi! Ali to načelo je povsem krivo.

Za poduk in kratek čas.

Vurberg.

(Krajepisno-zgodovinska črtica; spisal M. Slekovec.)

(Dalje.)

V tem nadstropju je tudi grajska kapelica, slikana v gotičnem slogu. V njej ni nič znamenitega in človeku se dozdeva, da je v kaki navadni sobi, prirejeni za božjo službo. Kapelico je dal postaviti Gašpar Stubenberski početkom 16. veka, lavantinski škof Lenart Peverl pa jo je dne 26. avgusta l. 1510. posvetil v čast sv. Florijanu, sv. Frančišku in sv. Ani.¹⁾

Dne 8. januarja 1687 je sekovski škof Janez Ernest vsled prošnje stare in bolne udove, grofice Marije Herbersteinske dovolil, da se sme za čas njenega življenja služiti v tej kapelici sv. maša. Po smrti imenovane grofice je njena hči Kristina Krescencija februarja 1687 dobila enako dovoljenje »ad dies vitae«.²⁾

Po velikem hodniku, ki je okrašen s 13 podobami natorne velikosti, predstavljajočimi štiri dele sveta, dospela v drugo nadstropje s 14 sobami. V teh sobah je dokaj zanimivega za zgodovinarja, posebno slike iz 17. stoletja, katere je nabral najbrž nekdo iz Herbersteinove rodovine. Izmed teh omenimo slike Mehmeda Apaffi, kneza erdeljskega 1666, sultana Ahmeda, Mustaphe, paše v Alepu, Hassana paše, vezirja v Budi, Covanskija, moskovitskega generala, Ahmeda Chiray-a, tartarskega generala, Sapiette, vlaškega generala, Sefer Haziz age, velikega vezirja, Jennisgenca, generala Kozakov, in več drugih slik, ki se nahajajo v sobah št. 25. in 26.

V naslednjih sobah (št. 27. in 28.) so slike, ki predstavljajo razne noše; v zadnji sobi se nahajajo tudi razne skupine in glave serajlskih gospa, dalje Pan z bakhantinami,³⁾ predstave iz sv. pisma, potem slika, predstavljajoča dva boreča se viteza.

V drugih sobah so večinoma slike z alegoričnimi predstavami. V delavnici nekega prejšnjih lastnikov vidi se stružnico in več drugega orodja, v sobi št. 29. pa sliko nekoga Herbersteinov v turški noši v čeznatorni velikosti. Na eni strani te slike zagledaš janičarja, na drugi pa »Peik-a«, telesnega sultanovega stražnika. Na nasprotni strani one velikanske slike je podoba neke ženske, najbrž soproge onega kot Turek preoblečenega Herbersteina. O slednjem se pripoveduje, da je tako oblečen odšel nekega dne v grajsko hosto na sprehod. Tam je slučajno naletel na nekatere kmete, ki so ga, misleč, da je turški ovaduh, — ubili.

V grajski orožnici je še nekaj večjih in manjših topov, mnogo oklepov, raznih lepo izdelanih čelad in

¹⁾ in ²⁾ Kn. šk. arhiv v Mariboru.

³⁾ Pan je bil pastirski bog starih Grkov, kakhantine pa pi-janke in pustne norice, družice vinskega boga Bakha.